

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.21.181/2017/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Görbéné dr. Székely Edit Hajnalka ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Kővágó László ügyvéd ügyintézése mellett a Dr. Karancsi és Dr. Kővágó Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt **I. rendű alperes neve** (címe) I. rendű, II.rendű alperes neve (címe) II. rendű, valamint a dr. Kiss István ügyvéd (címe) által képviselt III.rendű alperes neve (címe) III. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.21.505/2015/51. számú ítélete ellen a felperesek részéről 52. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a felperesek pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

A felperesek per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmét elutasítja.

Kötelezi a felpereseket egyetemlegesen, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az I. és a II. rendű alperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 63 500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes, mint adós és zálogkötelezett, továbbá a II. rendű felperes, mint zálogkötelezett 2005. szeptember 7. napján devizában nyilvántartott lakáshitel szerződést kötöttek az I. és a II. rendű alperesekkel, mint hitelezőkkel, amelyet **dr. D-né dr. O. A.** közjegyző közjegyzői okiratba foglalt. A szerződő felek a megállapodást a zálogkötelezett tulajdoni hányadát érintő elírás miatt 2005. szeptember 21. napján módosították, amelyre szintén közjegyzői okiratban került sor.

A szerződés I. pontja értelmében a hitelezők egyetemleges kötelezettséget vállaltak arra, hogy a közjegyzői okiratban meghatározott összegben és feltételekkel az adós részére svájci frankban nyilvántartott lakáshitelt nyújtanak építési célra. A megállapodás I.2. pontja szerint a kölcsön összege 10 150 000 Ft, amelynek devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, az I. rendű alperes által alkalmazott deviza vételi árfolyamon

történik, ennek összegéről a hitelezők folyósítási értesítő megküldésével tájékoztatják az adóst.

A szerződés II.1. és II.2. pontjai értelmében az induló ügyleti kamat évi 2,490%, az induló kezelési költség pedig évi 3% volt azzal, hogy ezek mértékét a hitelezők a megállapodás II.3. pontjában foglalt körülmények bekövetkezése esetén egyoldalúan, az adósra hátrányos módon is megváltoztathatták. A szerződő felek a megállapodás V.4. pontjában az OTP lakáshitelek kamat-, díj-, jutalék-, és költségteleiről szóló hirdetményében foglaltakat kifejezetten a kölcsön jogviszony és a jelzálog jogviszony részévé tették, ezen hirdetmény szerződéskötéskor hatályos szövege szerint pedig az értébecslési díj lakáscélú ingatlanonként 22 700 Ft + áfa volt.

A megállapodás III. pontja értelmében a futamidő 240 hónap azzal, hogy az első 60 hónapra eső türelmi idő alatt az adós csak a hiteldíjat, ezt követően pedig - egyenletes törlesztéssel - a tőkét is köteles törleszteni. A törlesztő részlet összege 296 CHF, amelyből a kezelési költség 162 CHF. A törlesztőrészek forintösszegét a hitelezők az I. rendű alperes által az esedékesség napját megelőző napon alkalmazott deviza eladási árfolyam alapján határozzák meg. A tőke és a hiteldíj (az ügyleti kamat és a kezelési költség) havonta, minden hónap 4. napján esedékesek.

A szerződés V.4. pontjában az adós és a zálogkötelezettek kijelentették, hogy a megállapodás aláírását megelőzően a hitelezők általános üzletszabályzatát és a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú konzorciális OTP hitelekéről szóló üzletszabályzatát kézhez kapták, az abban foglaltakat megismerték, megértették és magukra nézve kötelezőnek elfogadták.

A szerződő felek a kölcsön biztosítékeként a debreceni 17034/57 helyrajzi szám alatti ingatlanra jelzálogjogot alapítottak a II. rendű alperes javára.

Az I. és a II. rendű alperesek a 2014. évi XL törvény (DH2 törvény) alapján elszámoltak az I. rendű felperessel, az elszámolás felülvizsgáltnak minősül. Az I. rendű felperes 2015. április 30-ig fizette az esedékes törlesztő részteket, az ezt követő utolsó befizetése 2015. augusztus 31-én volt. Az I. és a II. rendű alperesek a kölcsönszerződést 2016 januárjában felmondták, majd a megszűnt szerződésből eredő 8 691 590 Ft követelést 2016. augusztus 12. napján a III. rendű alperesre engedményezték.

A felperesek az elsőfokú bíróság által elbírált kereseti kérelmükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre. Arra hivatkoztak, hogy a megállapodás nem felel meg a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 78. §-a (1) bekezdésének, hiszen nem tartalmaz megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatra vonatkozóan, e lényeges elem nélkül pedig nem lehetett a felek között konszenzus. Kiemelték, hogy az általános szerződési feltételek szintén nem váltak a megállapodás részévé, azokat ugyanis nem kapták meg. A másodlagos keresetük annak megállapítására irányult, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen, hiszen az nem tartalmazza kiszámítható módon a kölcsön devizaösszegét, az értébecslési díjat és a törlesztőrészek összegét, ezért a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének

a), c) és e) pontjaiba ütközik. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását, továbbá az alperesek kötelezését kérték 2 778 727 Ft egyetemleges megfizetésére. Kérelmet terjesztettek elő a per tárgyalásának C-483/16., C-38/17., C-118/17., C-126/17., C-154/15., C-307/15. és C-42/15. számok alatt indult előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig történő felfüggesztése iránt is.

Az I. és a II. rendű alperesek ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére, másodlagosan a kereset elutasítására irányult, a III. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket az alperesek részére 176 500 Ft perköltség egyetemleges megfizetésére annak megállapítása mellett, hogy a pártfogó ügyvédjük díját a felperesek egyetemlegesen viselik.

A határozatát azzal indokolta, hogy a kölcsönszerződés V.4. pontjában említett általános szerződési feltételek az 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 205/B. §-ának (1) bekezdése alapján a megállapodás részévé váltak, a felperesek ugyanis elismerték, hogy ezen általános szerződési feltételeket a szerződéskötést megelőzően kézhez kapták és az abban foglaltakat magukra nézve kötelezőnek fogadták el. Utalt arra is, hogy a II. rendű felperes maga nyilatkozta azt, hogy az interneten tanulmányozta az MNB honlapját, így ha valóban nem kapta volna meg a szerződésben hivatkozott üzletszabályzatokat, azokat le tudta volna tölteni az I. rendű alperes honlapjáról.

Rámutatott, hogy az I. és a II. rendű alperesek permegszüntetési kérelme a 16/I. sorszámú végzésben foglalt indokok miatt nem volt alapos, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 51. §-ának a) pontja alapján - engedményesként - kötelező volt a III. rendű alperes perbenállása is.

Kifejtette, hogy a felperesek az I. és a II. rendű alperesek ellenkérelmét 2016. július 11-én vették át, így a keresetüket csak ezen időponttól számított 30 napon belül változtathatták meg. Emiatt a 2016. augusztus 11-ét követően benyújtott és a korábbi kereseti kérelemben nem szereplő kérelmeket érdemben nem vizsgálta. Utalt arra is, hogy a keresetváltoztatásra nyitva álló határidőt a III. rendű alperes perbevonása nem hosszabbította meg, hiszen vele szemben ugyanazon kereset került benyújtásra, mint az I. és a II. rendű alperesekkel szemben.

A per érdemét illetően úgy foglalt állást, hogy a felperesek alap nélkül kérték annak megállapítását, hogy a szerződés nem jött létre. Rámutatott, hogy az 1959. évi Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése értelmében a szerződés lényeges tartalmi elemeként a feleknek csak a kölcsön összegében és a visszafizetésében kellett megállapodniuk, ezért az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás esetleges elégtelensége nem érinti a szerződés létrejöttét, az legfeljebb a megállapodás érvénytelenségét eredményezheti. Utalt ugyanakkor arra, hogy a közjegyzői okirat V/4. pontja megfelelő tájékoztatást tartalmaz az árfolyamkockázat tárgyában. Megállapította, hogy a Hpt. 78. §-a (1) bekezdésének megsértése szintén nem akadályozhatta meg a szerződés létrejöttét, az ugyanis legfeljebb

felügyeleti intézkedést vonhat maga után. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés létre nem jött nem állapítható meg abból az okból sem, hogy a megállapodás befektetési elemet tartalmaz.

Az 1/2016. Polgári Jogegységi Határozat 1. pontja alapján rámutatott, hogy a kölcsönszerződés nem ütközik a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontjába, hiszen a megállapodás I/2. pontja egyértelműen meghatározza a kölcsön összegét forintban, és rögzíti, hogy annak devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik.

Kifejtette, hogy a megállapodás a felperesek által hivatkozott okból nem sérti a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének c) pontját sem, ugyanis a szerződéskötéskor hatályos hirdetmény a szerződés V.4. pontja értelmében a felek megállapodásának részévé vált, e hirdetmény pedig egyértelműen rögzítette az értébecslési díj összegét.

Az 1/2016. Polgári Jogegységi Határozat 2. pontja alapján megállapította, hogy a szerződés nem ellentétes a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontjával sem. Kifejtette, hogy a megállapodás III.2. pontja tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és esedékességét, továbbá azt is, hogy az egyes törlesztő részletek forint összegét az I. rendű alperes az általa alkalmazott, az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapján határozza meg.

Alapvetően találta a felperesek tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét is, figyelemmel arra, hogy a perben érvényesített követelés tárgya nem függ össze a folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásokban feltett kérdésekkel. Elutasította továbbá a felperesek 50. sorszám alatti bizonyítási kérelmeit, miután azok a meg nem engedett keresetváltoztatás folytán előterjesztett kereseti kérelmekhez kapcsolódtak. A pereszes felpereseket az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek jogi képviselői munkadíjból álló perköltsége megfizetésére, az 1952. évi Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján pedig rendelkezett a felpereseket a per korábbi szakaszában képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről is, valamint megállapította, hogy a le nem rótt illetéket a költségmentes felperesek helyett az állam viseli.

A felperesek fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerint történő megváltoztatására, másodlagosan pedig annak hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítására irányult.

Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a keresetüket meg nem engedett módon módosították, hiszen csupán keresetpontosításokat nyújtottak be, amelyek az 1952. évi Pp. 146. §-ának (5) bekezdése alapján nem minősülnek keresetváltoztatásnak. Rámutattak továbbá, hogy az elsőfokú bíróság által figyelembe vett keresetek elbírálása járásbírói hatáskörbe tartozott, ezért az elsőfokú ítélet hatáskör hiányában született, továbbá megfelelő indokolást nem tartalmaz.

Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság a per érdemét illetően is téves álláspontra helyezkedett. Az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, ilyet ők nem kaptak, az alperesek pedig nem igazolták, hogy azt átadták volna nekik, továbbá az abban foglalt rendelkezéseket egyedileg megtárgyalták volna velük. E körben utaltak a DH törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekkel foglalkozó konzultációs testület 2016. november 9. napi üléséről készített emlékeztetőre, a 2413/2011. számú gazdasági elvi határozatra, valamint 2/2011. (XII.12.) PK véleményre. Rámutattak, hogy aláírás hiányában az általános szerződési feltételek érvénytelenek, hiszen nem felelnek meg a Hpt. 210. §-ának (1) bekezdésében foglalt írásbeliség követelményének. Megismételték azt az álláspontjukat, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan megfelelő tájékoztatást nem kaptak, ennek hiányában pedig a szerződés nem jött létre.

Érvelésük szerint a szerződésben meg kellett volna határozni a folyósítás napját, enélkül a megállapodásban írt forintösszegeből nem lehet kiszámítani a kölcsön devizaösszegét, különös figyelemmel arra is, hogy egy napon több átváltási árfolyam is megállapításra kerülhetett, így a szerződés az 1/2016. polgári jogegységi határozat, valamint a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján érvénytelen. Rámutattak, hogy a szerződés nem felel meg a Hpt. 213. §-a (1) bekezdése d) pontjának sem, a hiteldíj módosítására okot adó körülmények felsorolása ugyanis nem világos, nem egyértelmű és túl általános. Kifejtették, hogy a megállapodás sérti a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontját is, hiszen a törlesztőrészletek mértéke a szerződés alapján nem számítható ki.

Végül kérték, hogy az ítéltábla a per tárgyalását az Európai Bíróság előtt C-483/16., C-38/17., C-51/17., C-118/17. és C-126/17 számok alatt indult előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig terjedő időre függessze fel.

Az I. és a II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyására irányult, a III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéltábla a fellebbezést az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság az eljárást az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül folytatta le, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és megismételt eljárás elrendelésére nem kerülhetett sor.

A jogvita eldöntése az 1952. évi Pp. 23. §-a (1) bekezdésének k) pontja alapján törvényszéki hatáskörbe tartozott, a felperesek ugyanis az eredetileg benyújtott keresetlevelük 7. oldalán a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelmük ténybeli és jogi alapjaként - egyebek mellett - arra is hivatkoztak, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás hiányában az árfolyamkülönbözet viselésére vonatkozó kikötés tisztességtelen. Az a körülmény, hogy a felperesek a 2016. november 23. napján megtartott tárgyaláson úgy nyilatkoztak: az árfolyamkockázatra vonatkozó elégtelen tájékoztatás miatt mégsem kérik a szerződés érvénytelenségének

megállapítását (21. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldala), nem érintette az elsőfokú bíróság hatáskörét, az ugyanis a keresettől történt részbeni elállástól függetlenül fennmaradt (1952. évi Pp. 27. §-ának (2) bekezdése).

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az 1952. évi Pp. 73/A. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján a per minden szakaszában, így már az elsőfokú eljárásban is kötelező volt a jogi képviselő, hiszen a per - a kifejtett okok miatt - az 1952. évi Pp. 23. §-a (1) bekezdésének k) pontja alapján tartozott törvényszéki hatáskörbe. Ezért a felperesek az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1) bekezdésében írt főszabálynak megfelelően a keresetüket csak az alperesek érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon belül változtathatták meg, olyan kivételes körülmények fennállására ugyanis, amelyek a keresetmódosításra ezen határidőt követően is lehetőséget adtak, a fellebbezésükben nem hivatkoztak (1952. évi Pp. 146/A. §-ának (2)-(4) bekezdései). Mivel pedig az I. és a II. rendű alperesek ellenkérelme a felperesek jogi képviselője részére 2016. július 11. napján szabályszerűen kézbesítésre került, a keresetváltoztatásra nyitva álló 30 napos határidő utolsó napja - az 1952. évi Pp. 104/A. §-ának (1) bekezdésére is figyelemmel - nem 2016. augusztus 11. napja, hanem 2016. szeptember 16. napja volt. Ezen határidőn belül azonban a felperesek a keresetüket nem módosították, ezt követően pedig azt az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1) bekezdése alapján nem módosíthatták.

Bár a 2016. szeptember 19. napján megtartott tárgyaláson a felperesek perbe vonták a III. rendű alperest, ez nem biztosított számukra újabb lehetőséget arra, hogy a keresetüket a III. rendű alperes 2016. november 23. napján megtartott tárgyaláson előadott ellenkérelmét követő 30 napon belül ismét megváltoztathassák. Ennek oka egyrészt az, hogy a III. rendű alperes perbevonása - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - szükségtelen volt. Állandó a bírói gyakorlat ugyanis abban a tekintetben, hogy a visszterhes szerződésből származó követelés átruházása (engedményezése) esetén nem szállnak át az engedményesre az engedményező szerződésből eredő kötelezettségei, a jogviszony továbbra is az eredeti szerződő felek között marad fenn, így a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset közöttük bírálendő el, az engedményes perbenállására tehát nincs szükség (Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.533/2013/3., BH2007.407). Másrészt a III. rendű alperes csatlakozott az I. és a II. rendű alperesek ellenkérelméhez, így olyan új hivatkozása, amely a keresetváltoztatásra indokot szolgáltatott volna, nem volt. Márpedig az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1) bekezdése - az Alaptörvény 28. cikkében foglalt elvek tükrében - úgy értelmezendő, hogy egy szükségtelenül perbe vont új alperes új érvelést nem tartalmazó ellenkérelme a keresetváltoztatást nem teszi lehetővé, ellenkező esetben a felperes a kötelező jogi képviselővel együttjáró keresetváltoztatási tilalmat könnyűszerrel megkerülhetné úgy, hogy szükségtelenül újabb alpereseket von perbe azért, hogy a keresetét az újabb ellenkérelemre tekintettel az eredetileg perbe vont alperesekkel szemben is módosíthassa.

Ezért az elsőfokú bíróságnak a felperesek 2016. szeptember 16. napját követően előterjesztett keresetváltoztatásait érdemben valóban nem kellett elbírálnia, így ebben a körben nem történt eljárási szabálysértés. A helyes eljárás ugyanakkor az lett volna, ha az elsőfokú bíróság a meg nem engedett keresetváltoztatásokat végzéssel elutasítja (1952. évi Pp. 146/A. §-ának (5) bekezdése), ezt azonban elmulasztotta. Ez az eljárási

szabálysértés ugyanakkor az elsőfokú eljárás teljes vagy részbeni megismétlését nem tett szükségessé, hiszen a meghozni elmulasztott végzés ellen a felek nem élhettek volna fellebbezéssel, így e mulasztás az eljárás további menetét nem befolyásolta.

Azt, hogy a felpereseknek pontosan mely kereseti kérelmei alkalmasak az érdemi elbírálásra, az elsőfokú bíróság a fentiek tükrében helyesen állapította meg.

A felperesek elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítását kérték arra hivatkozással, hogy a megállapodás az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás hiánya miatt sérti a Hpt. 78. §-ának (1) bekezdését. A létre nem jötség körében a keresetváltoztatásra nyitva álló határidőn belül előadott minden további jogi érvelésüket a 2016. november 23. napján megtartott tárgyaláson tett nyilatkozatukban nem tartották fenn (21. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldala), ezt követően pedig a keresetüket nem egészíthették ki azzal, hogy a megállapodás álláspontjuk szerint más ténybeli és jogi indokok miatt sem jött létre, az ugyanis olyan keresetváltoztatásnak minősült, amelyre az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1) bekezdése nem ad lehetőséget. E körben a felperesek nem hivatkozhattak a Pp. 146. §-ára sem, annak rendelkezéseit ugyanis a Pp. 146/A. §-a (1) bekezdésének szövege értelmében kötelező jogi képviselő alá eső perekben nem lehet alkalmazni.

Ezért az elsőfokú bíróságnak az elsődleges kereset alapján kizárólag abban kellett állást foglalnia, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás hiánya vagy a Hpt. 78. §-a (1) bekezdésének esetleges megsértése megakadályozta-e a perrel érintett kölcsönszerződés létrejöttét. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével, helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetést vont le, az álláspontját kellő mértékben megindokolta, ezen indokokkal pedig az ítéletábra is egyetért, azokat megismételni nem kívánja. Csupán arra mutat rá, hogy a felperesek a létre nem jötség jogkövetkezményeként annak ellenére sem terjesztettek elő marasztalási keresetet, hogy ezt sem a jogviszony természete, sem más ok nem zárta ki, az alperesek marasztalását ugyanis kizárólag a másodlagos keresetük alapján, az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérték. Ezért a megállapításra irányuló elsődleges keresetük az 1952. évi Pp. 123. §-a alapján sem volt megalapozott, annak elutasítására tehát emiatt is jogszerűen került sor.

A felpereseknek a létre nem jötség körében az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésben előadott további hivatkozásai olyan meg nem engedett keresetmódosítások voltak, amelyek érdemi elbírálását az elsőfokú eljárás során az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1) bekezdése, a másodfokú eljárás során pedig az 1952. évi Pp. 247. §-ának (1) bekezdése kizárta, ezért ezeket az ítéletábra is figyelmen kívül hagyta.

A felperesek másodlagos keresete a szerződés érvénytelenségének megállapítására és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására irányult.

Az érvénytelenség ténybeli és jogi alapjaként már a keresetlevelükben is hivatkoztak a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a), c) és e) pontjainak megsértésére, amelyet a per 2016. november 23. napján megtartott tárgyaláson tett nyilatkozatukban is fenntartottak (21.

sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldala), ezért ezeket a kereseti kérelmeket érdemben el kellett bírálni. Az elsőfokú bíróság a tényállást ebben a körben is a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével, helyesen állapította meg, és abból szintén helytálló jogi következtetést vont le, az álláspontját ezen kereseti kérelem tekintetében is kellő mértékben megindokolta, ezen indokokkal az ítéletábla szintén egyetért, azokat megismételni ebben az esetben sem kívánja.

A fellebbezés tükrében rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság a DH törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekkel foglalkozó konzultációs testület 2016. november 9. napi ülésén elfogadott álláspontnak megfelelően lehetőséget adott a felpereseknek arra, hogy a kölcsönszerződés V.4. pontjában foglalt nyilatkozatukkal szemben igazolhassák: mégsem volt lehetőségük arra, hogy a szerződés ezen rendelkezésében felsorolt általános szerződési feltételeket megismerhessék, a 16. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalának tanúsága szerint ugyanis e körben a felperesek részére az 1952. évi Pp. 3. §-a (3) bekezdésének megfelelő tájékoztatást adott. Ennek ellenére a felperesek az elsőfokú bíróság által biztosított megfelelő határidő alatt nem terjesztettek elő bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt, így a saját nyilatkozatukkal szemben nem igazolták, hogy a kölcsönszerződés V.4. pontjában felsorolt általános szerződési feltételek azért nem váltak a megállapodás részévé, mert azokat nem ismerhették meg.

Az a körülmény, hogy a szerződő felek az általános szerződési feltételeket egyedileg nem tárgyalták meg, nem jelenti azt, hogy azok nem váltak a szerződés részévé. Egy szerződési kikötés épp azért minősülhet általános szerződési feltételnek, mert azt a felek egyedileg nem tárgyalták meg (1959. évi Ptk. 205/A. §-ának (1) bekezdése), az 1959. évi Ptk. 205/B. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén pedig egy egyedileg meg nem tárgyalt kikötés (általános szerződési feltétel) is a szerződés részévé válhat. Ezért a felperesek egyedi megtárgyaltság hiányára, valamint a 2413/2011. számú gazdasági elvi határozatra és a 2/2011. (XII.12.) PK véleményre történt hivatkozása a per eldöntése szempontjából nem bírt relevanciával. Alap nélkül utaltak arra is, hogy az általános szerződési feltételek aláírás hiányában érvénytelenek, az 1/2016. polgári jogegységi határozat indokolása III.1.b) pontjának utolsó mondata szerint ugyanis „Az általános szerződési feltételek a felek, így a fogyasztó aláírása nélkül is a szerződés részévé válhatnak, megfelelhetnek a Hpt. 210. §-ának (1) bekezdése által előírt alaki követelményeknek.” Ezért a megállapodás V.4. pontjában említett hirdetmény valóban a szerződés részévé vált, így helyesen utasította el az elsőfokú bíróság a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének c) pontjára alapított keresetet, hiszen a felperesek által hiányolt értékbecslési díj összegét a hirdetmény szerződéskötéskori szövege tartalmazta.

A megállapodás a lerovó pénzben, azaz forintban pontosan tartalmazta a kölcsönösszeget, a kirovó pénzben, azaz a svájci frankra történő átszámítás időpontját pedig a folyósítás napjában határozta meg. Attól, hogy a folyósítás napja nem naptárszerűen került meghatározásra, a szerződés az 1/2016. polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében nem ütközik a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontjába. A kölcsönösszeg átszámításának árfolyamát pedig ugyanezen jogegységi határozat indokolásának III.1.c) pontja értelmében a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) és a

DH2 törvény mind a múlt, mind pedig a jövőre vonatkozóan meghatározták, ezért a szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján az átváltási árfolyam hiánya miatt sem állapítható meg (BH2017.343.).

A szerződés tartalmazza a törlesztőrészletek számát, esedékességét, az első 60 hónapban fizetendő részletek kirovó pénznyelvében, azaz svájci frankban kifejezett összegét és az átváltási időpontot, amely a törlesztőrészletek esedékességét megelőző nap. A törlesztőrészletek átszámításának árfolyamát az 1/2016. polgári jogegységi határozat indoklásának IV.2.c) pontja értelmében a DH1 és a DH2 törvények mind a múlt, mind pedig a jövőre vonatkozóan meghatározták, ezért a szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján az átváltási árfolyam hiánya miatt szintén nem állapítható meg. Az a tény, hogy a felek a törlesztőrészletek első 60 hónapot követően fizetendő összegét csupán akként határozták meg, hogy a tőke és a hiteldíj is egyenletesen, azaz egyenlő összegű részletekben fizetendő, szintén nem ütközik a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontjába, hiszen a türelmi időt követő törlesztőrészlet-fizetési kötelezettség tételes meghatározását, szerződésben történő rögzítését az adott tényállás mellett a szerződés megkötésekor az is nehezítette, hogy a konstrukció lakástakarék-szerződéssel volt vegyes, ennél pontosabban tehát a hátralévő futamidő alatt fizetendő részletek összege nem volt meghatározható (BH2017.343.).

Bár a felperesek eredeti keresete kiterjedt a szerződés érvénytelenségének az árfolyamkockázatra vonatkozó elégtelen tájékoztatás miatt történő megállapítására is, a 2016. november 23. napján megtartott tárgyaláson úgy nyilatkoztak, hogy e kérelmet nem tartják fenn, így azt az elsőfokú bíróságnak nem kellett elbírálnia. A felperesek a keresetlevelükben hivatkoztak a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének egyéb rendelkezéseinek sérelmére is, ezen hivatkozásaikat azonban a 21. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalának tanúsága szerint szintén nem tartották fenn, így ezeket sem kellett érdemben elbírálni.

A felperesek a keresetlevelükben utaltak arra, hogy a kezelési költségre vonatkozó szerződési kikötés álláspontjuk szerint tisztességtelen, ezt azonban kereseti kérelemként nem lehetett értékelni, hiszen erre alapítva nem terjesztettek elő a szerződés részbeni érvénytelenségének megállapítására és a részbeni érvénytelenség jogkövetkezményeinek DH2 törvénynek megfelelő módon történő levonására irányuló határozott keresetet. Először csak a 2016. november 23. napján megtartott tárgyaláson nyilatkoztak úgy, hogy kifejezetten kérik a kezelési költségre vonatkozó rendelkezés érvénytelenségének megállapítását, ekkor azonban a keresetüket - a keresetváltoztatási tilalom miatt - újabb érvénytelenségi okra már nem terjeszthették ki, így ez a keresetmódosítás meg nem engedett volt, ráadásul nem felelt meg a DH2 törvény 37. §-a (1) bekezdésének sem, hiszen a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy a részbeni érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását és a kezelési költség visszafizetését nem kérik. Ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor ezt a kereseti kérelmet szintén nem bírálta el.

Bár a felperesek a 2016. szeptember 16. napját követően előterjesztett 26., 31. és 50. sorszámú beadványaikban a keresetüket újabb érvénytelenségi okokra is kiterjesztették,

ezen meg nem engedett keresetváltoztatások érdemi elbírálását az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1) bekezdése kizárta, a fellebbezésben hivatkozott további érvénytelenségi okokat pedig az ítéletábrának az 1952. évi Pp. 247. §-ának (1) bekezdése alapján szintén figyelmen kívül kellett hagynia.

A felperesek alap nélkül kérték a per tárgyalásának felfüggesztését is. A 3/2005. PK-KK vélemény 1. pontja értelmében a per tárgyalásának felfüggesztésére csupán akkor kerülhet sor, ha a perben bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári perben - azonos tényekre alapítottn - az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték.

A felperesek által hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárásokban felmerült jogkérdések azonban nem érintik ezt a pert, hiszen:

- a felperesek az érdemi elbírálásra alkalmas kereseteiket a DH2 törvény 37. §-ának megfelelően terjesztették elő, ezért a C-483/16. számú eljárás eredménye nem befolyásolja ezt a pert;
- a szerződés tárgyának meghatározására egyértelmű és világos módon került sor, így a perre a C-38/17. számú eljárás sem hat ki;
- a szerződés árfolyamkockázatot adószra telepítő rendelkezésének tisztességtelensége ebben az eljárásban érdemi elbírálásra alkalmas kereseti kérelem hiányában nem volt vizsgálható, ezért a pert nem érinti a C-51/17. számú eljárás sem;
- az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására jelen perben nem került sor, így arra nem hat ki a C-118/17. szám alatt indult eljárás sem; végül
- a szerződés a kölcsönösséget nem a kirovó pénzben és nem tájékoztató adatként tüntette fel, így a per tárgyalását a C-126/17. szám alatt indult előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig terjedő időre sem volt indokolt felfüggeszteni.

A kifejtett okok miatt az ítéletábrla a felperesek per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmét elutasította, az elsőfokú bíróság ítéletét pedig az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a felperesek költségmentessége folytán az eljárás korábbi szakaszában őket képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért egyetemlegesen kötelesek az I. és a II. rendű alperesek jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amelynek összegét az ítéletábrla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 50 000 Ft + áfa, azaz 63 500 Ft-ban határozta meg, ez állt arányban ugyanis a fellebbezési pertárgyértékkel és kifejtett jogi képviselői munkával (az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, 82. §-ának (1) bekezdése). A III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, így a másodfokú eljárásban igazolt költsége nem keletkezett. A pereszes felperesek a fellebbezéssel felmerült költségeiket maguk viselik (1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése).

A felperesek költségmentessége folytán a fellebbezés le nem rótt illetékét az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

Az ítélet per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmet elutasító pervezető rendelkezése az 1952. évi Pp. 233. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján nem támadható fellebbezéssel (BH1990.303., BH2010.154).

Debrecen, 2018. március 13.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Hajkó Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő